

1933).

Amb prefix i síncope, és *espruçà* «éplucher» a la costa girondina, i probablement n'és una variació allà mateix *esperruchà* «faire tomber les boutons, les jeunes pousses, en faisant glisser l'arbuste dans la main» (P. Moureau, *Le Patois de la Teste*, p. 48); el *TdF* recull també *pruçà* de a variant bordelesa de *peluca*; en el vocabulari comenger de Saint Gaudens només veig un *parruc* «un ramas; un peloton; quelques-uns» (Dupleich, *Dict. Pat.-Fr.*, 1847, p. 106b) (la *-rr-* no sé si deguda a la influència d'un para-sinònim, com *parròquio* 'les habitants d'une paroisse', altrament notem que l'autor ha deixat imprimir *parroissien*, *fiarretat* «fierté», *petarrado* «pétarade» en el seu llibret).

Ara bé és sabut que el gascò distingeix rigorosament la *-LL-* etimològica, *tornada -r-*, de la *-L-*, que hi resta *-r-*. És en va voler negar com insisteix Wartburg, el valor d'aquesta unanimitat amb el català, amb l'excusa que hi ha «contaminació» de PELLIS 'pell', com ja feren Bloch, Brüch i *AlcM* (que almenys tenien la disculpa d'ignorar el gascò): que la idea de *pellucar* vingui de la de pèl (arrencar els pèls) passi, per més que ja tenia raó M-Lübke de no veure-ho clar, però la de pell ja no hi té res a veure, i que la contaminació hagi actuat alhora (en forma paral·lela però fenomenicament contradictòria), en dos grans dominis romànics veïns i poc afins, que són els dos únics que a l'O. dels Alps i àdhuc dels Apennins distingeixen fins avui els dos consonantismes! El mateix Wartburg cerca esmaperdut una altra excusa de mal pagador: «potser la *-l-* es va ultra-corrèixer en *-r-* en els parlars fronterers entre el gascò i el llgd. o perigordí». Fronterers del llenguadocià: Orthés, La Teste, Aran!

Les reserves de Jud fan més efecte. Però potser fóra el cas de treure-hi que oposicions com oc. *esbalanzir*, cat. *ESBALAIR* enfront del fr. *éblouir*; *esferezir*, català *ESFEREIR* enfront d'*effrayer*, *palanca* enfront de *planche* (sense comptar *verai* > *vrai*, *sairement* > *serment* etc.) mostren fins a quint punt en el Nord era molt menys ferma la vocal pretònica en contacte amb líquida. La *-LL-* travava i per això *velu* VILLUTU, però —insinua Jud— hi ha tanmateix *pluchier*, *e(s)plucher*: *-l-* i no pas *-LL-*. De tota manera notem que on es va produir la síncope fou en el derivat en *es-* —*éplucher*— i que en aquestes condicions, ja internes, en el Nord ni la trava consonàntica es mostra resistent: no sols MONASTERIUM (si es vol MONISTERIUM) dóna *Mo(n)stier*, sinó que en oposició al simple *vassal* VASSALLOS, el diminutiu és *vasselet*, de BAKKALLAROS vingué *bachelier* (i el femení *bachelette*, amb *baies(se)lette*), i aquest *vasselet* aviat es reduïx a *vaslet* > *valet*. Doncs, si a despit de la *-LL-* de VASSALLOS *vasselet* se síncopa en *vaslet* ¿no fóra aquest el mateix cas d'un *PILLUCCARE que darrere EX- vagi passar a *espluchier*?

El mateix Wartburg ens informa que un picard *esplukier* ja es troba c. 1280 (p. 506b19) junt amb *espluchier* [S. XIII] i que en aquest derivat en *es-* (i els derivats d'aquest, ibid. lín. 36ss.-507a42) la síncope es generalitza ràpidament a tot el territori d'Oil; sens dubte hi ha també casos de *plukier* (507a45) i del de-

rivat *pluc* (Villon i fi S. xv, 505b9),⁵ però essent força més tardans i més escassos, poden ser deguts al contagi de *e(s)plucher*, *-ker*.

Tanmateix no hem pas d'anar fins a negar que una variant *PILUKKARE amb *-L-* simple o fins *PLUKKARE no hagi estat romànica i potser antiga i tot. Pel que fa a l'it. *plucare*, ja indicava jo tanmateix que la coincidència amb el cas de BAKKALLAROS > it. *baccalaro* potser no era casual, car en tots dos casos hi havia al costat l'altra geminada *-cc-* ¿dissimilació de geminació? (recordem *mamilla* de *mammilla*, *tamanto* < *tamanto*, *scoreggia* < *scorreggia*). El reto-romànic *pluc-car* sembla enllaçable directament amb la forma del mot en les llengües germàniques; i les formes d'Itàlia podrien estar a mig camí entre això i el PILLUKKARE catalano-gascò i potser general en gallo-romànic.

En el que ja no podem vacillar és a rebutjar els acrobatismes de Brüch,⁶ adoptats per Wartburg per explicar la terminació *-UKKARE*: tornem a caure en aquells absurds *-UC-ICARE* dels temps «heroics» dels nostres estudis (com aquells PELL-IC-ICARE > *pelcigar*, ADJAC-IC-ARE > *etgegar* que no han existit mai). Ens estremim en llegir avalats per Wartburg monstres ridículs com *BASIUCICARE (que hauria fet cast. *besucar*, it. *baciucchiare*; doncs PILUCICARE > PILUCCARE!). Total per salvar la derivació de PILUS que ja M-L. el 1911, reconeixia semànticament «zu begründen». És clar que la suggerència de Gamillscheg «derivació de PILARE 'pelar, llevar el pelatge' formada amb un sufix germànic en la zona de contacte dels dos mons lingüístics» apareixia més seriosa.

No és pas que pugui satisfer. No sols perquè el sufix germànic *-UK* ja no és gaire productiu, i menys en forma verbal; i no sols perquè aqueixes creacions híbrides sempre ens deixen en roda fins als qui no se n'escamen. Però comencem perquè cap de les formes germàniques no presenta cap element vocàlic entre la *r-* i la *-L-* d'aquest mot, i no parlem ja de la *i* de PIL-. L'arrel en les llengües germàniques es presenta, absolutament pertot, com PLUKK- des dels orígens anglosaxons i les sagues trans-bàltiques.

Ja hem vist que dues de les raons de Kluge per creure que en germànic sigui un romanisme no existien o eren enganyoses, i les altres dues no indiquen pas que en germànic sigui menys antic que en la Romània. L'àrea escandinau-anglosaxó-alemany (des dels Alps a Helgoland) no té aire menys autòcton que la romànica. Al contrari, un germanista tan prominent com KFJohansson (*ZVglSprfg.* xxxvi, 1887, 387) opinà que en romànic era un germanisme.

I això (ja rebutjat per M-L., *KJRPb.* vi, 140; Kluge etc.) tampoc no es pot acceptar; i menys ara que la base PILLUCCARE del català i el gascò ens en allunyen encara més. Entre les formes de les dues famílies resta un petit avenc insalvable que no sabem cap on ens duu. L'única posició inobjectable és la que he pres provisionalment al principi: «origen desconegut».

Puix que el dogma de la puresa lingüística del germànic comú ha caigut definitivament en el calaix de les coses caduques, i puix que sabem que la immensa